

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2024-09-23
Besvaras senast
2024-10-02 kl. 12.00

Till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:57 Reglering av dödshjälp i Sverige

Medhjälp till självmord är inte ett brott i Sverige. Inte heller dödshjälp i form av läkarassisterat självmord (även kallat läkarassisterat döende) är kriminaliserat här i landet. Ändå blir det straffliknande konsekvenser för läkare som deltar i läkarassisterat självmord. Denna praxis skapar ett osäkert rättsläge och ett onödigt lidande för många personer som enbart vill ha rätt att bestämma över sitt eget liv och sin egen död.

För att förhindra missbruk och därmed säkerställa respekten för rätten till liv måste det finnas lämpliga och tillräckliga säkerhetsåtgärder i lagstiftningen när det kommer till hur människor kan få hjälp att lämna livet. Men varken svensk lagstiftning eller svenska myndighetsföreskrifter innehåller något om sådana säkerhetsåtgärder, vilket bidrar till både risk för missbruk och rättsosäkerhet för den som vill hjälpa någon annan att avsluta livet.

Av Europadomstolens dom i *Mortier mot Belgien* (2022) framgår att det baserat på Europakonventionen ställs särskilda krav på rättsliga ramverk kring hjälp till att avsluta livet. Följande tre kriterier gäller:

“– the existence in domestic law and practice of a legislative framework concerning acts prior to euthanasia in compliance with the requirements of Article 2 of the Convention;

– compliance with the legislative framework established in the specific case;

– the existence of a posteriori control offering all the guarantees required by Article 2 of the Convention.”

Något sådant rättsligt ramverk existerar dock inte i Sverige. Svenska staten lever med andra ord inte upp till de krav som ställs på en stat som implementerat Europakonventionen.

Trots att dödshjälp i form av läkarassisterat döende alltså inte är uttryckligen förbjuden i Sverige får den läkare som hjälper en svårt sjuk eller döende person att avsluta livet – om detta sker på annat sätt än som palliativ terminal sedering inom den slutna vården – sin legitimation att utöva läkaryrket återkallad.

Det är naturligtvis förödande för en läkare att förlora sin legitimation för att

denna utövat en handling som inte är kriminaliserad och inte heller är i strid med internationella standarder för vetenskap och beprövad erfarenhet. Och även för svårt sjuka och döende personer med omänskligt lidande är konsekvenserna av denna praxis mycket påtagliga.

För den som vill avsluta sitt liv innebär detta de facto - men inte lagreglerade - förbud mot läkarassisterat döende nämligen att endast mer eller mindre osäkra och drakoniska suicidmetoder finns tillgängliga. Risk- och smärtfria dödshjälpsmetoder i form av läkarassisterat döende som används i många andra länder är däremot inte tillgängliga för den som önskar hjälp att dö här i Sverige.

Svenska staten och dess myndigheter bidrar således till onödigt lidande i människors sista stund och ett osäkert rättsläge som öppnar för missbruk och rättsosäkerhet för den som vill hjälpa någon annan att avsluta livet.

Jag vill därför fråga socialminister Jakob Forssmed:

Avser ministern att agera för att skapa ett rättsligt ramverk kring hjälp till att avsluta livet för att säkra att svensk lagstiftning överensstämmer med Europakonventionens bestämmelser och Europadomstolens tolkning av dessa?

.....

Niels Paarup-Petersen (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann